

**Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу**

Затверджено на засіданні кафедри економіки,
готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

Завідувач кафедри ID 11012
протокол № 1 від 01.09.2025 р.

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Охорона праці в галузі нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Магістр 051 Економіка Керівництво персоналом та економіка праці
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2025-2026/ 3 семестр / 2М
Викладач	Постол Анатолій Анатолійович
Профайл викладачів	
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	Postol_Anatolij@mspu.edu.ua
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру дистанційних освітніх технологій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=3719 Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ ім. Богдана Хмельницького.

АНОТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Програму освітнього компоненту «Охорона праці в галузі» складено відповідно до освітньої програми «Керівництво персоналом та економіки праці».

Компонент належить до циклу обов'язкових ОК.

Вивчення освітнього компоненту «Охорона праці в галузі» базується на знаннях безпеки, отриманих здобувачами при освоєнні навчальних програм освітнього ступеня бакалавр.

Предметом вивчення освітнього компоненту «Охорона праці в галузі» є законодавчі та нормативно-правові, організаційно-технічні і санітарно-гігієнічні основи охорони праці, необхідні для виконання майбутніми фахівцями професійних обов'язків у напрямку забезпечення належних безпечних і здорових умов праці на окремих робочих місцях і у невеличких підрозділах (трудових колективах) з урахуванням особливостей майбутньої професії і можливих первинних посад.

Формами контролю: поточний, підсумковий (екзамен).

Поточний контроль здійснюється за видами діяльності здобувача, які дозволяють оцінити ступінь досягнення програмних результатів навчання та самостійної роботи.

Підсумковий контроль знань проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамен.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою освітнього компоненту «Охорона праці в галузі» є надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у здобувачів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завданнями вивчення освітнього компоненту «Охорона праці в галузі» є: забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі після засвоєння ОК мають продемонструвати такі результати навчання:

знання:

- положень законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці під час виконання виробничих та управлінських функцій;
- основних принципів державного нагляду і контролю у сфері охорони праці;
- системи управління охороною праці у галузі і на підприємстві (в організації); галузевих норм, організаційно-технічних заходів і засобів щодо захисту працівників від впливу небезпечних і шкідливих факторів для типових підприємств та організацій галузі;
- порядку розслідування, реєстрації, облік та аналіз нещасних випадків і професійних захворювань;
- порядку і напрямів забезпечення пожежної безпеки на галузевих об'єктах;
- базових принципів і механізму забезпечення соціальних гарантій працівників, пов'язаних з безпекою праці.

уміння:

- поставити завдання та організувати процедуру проведення визначення професійних (виробничих) ризиків, загроз на робочих місцях;
- здійснювати управління охороною праці (професійними ризиками) у межах своєї компетенції; реалізовувати базові принципи і методи створення безпечних технологій, обладнання, приладів і систем, а також проведення робіт і надання послуг;
- обґрунтувати вибір і впроваджувати безпечні технології і обладнання в галузі

діяльності; приймати участь у розробці та впровадженні заходів щодо усунення причин нещасних випадків, професійних захворювань та ліквідації наслідків аварій на виробництві;

- впроваджувати організаційні і технічні заходи з метою поліпшення стану виробничого середовища та безпеки праці;
- розробляти і впроваджувати систему забезпечення пожежної безпеки на об'єктах, що відповідають рівню первинної посади магістра (спеціаліста).

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Компетентності, направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, які формуються в освітньому компоненті

Якісна освіта, гендерна рівність, зменшення нерівності, мир та справедливість, партнерство заради сталого розвитку. Більш детально з інформацією можна ознайомитись, перейшовши за посиланнями: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> та <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН16. Організовувати систему заходів правового, соціально-економічного, організаційно-технічного, санітарно-гігієнічного характеру, що спрямовані на збереження здорових і безпечних умов праці фахівців в галузі.

SOFT SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

1. Комунікація
2. Критичне мислення
3. Вирішення проблем
4. Прийняття рішень
5. Емоційний інтелект
6. Ненасильницьке спілкування
7. Управління знаннями
8. Робота в режимі невизначеності
9. Самоаналіз і саморефлексія.

1. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Вид заняття	Лекція	Практичне заняття	Самостійна робота	Всього (годин, кредитів)
Кількість годин (денна форма)	16	14	60	90/3кр.

Підсумковий контроль – іспит

ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Під час занять відбувається активне включення здобувачів в обговорення, виконання практико-орієнтованих завдань, створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок розуміння соціально-економічних процесів в суспільстві, дотримується здобувачоцентрований підхід до здобувачів. При оцінюванні враховується пізнавальна активність, креативність здобувачів, глибина засвоєного матеріалу.

При опануванні освітнього компоненту слід дотримуватись академічної доброчесності. У ЗВО визначено чітку та зрозумілу політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітнього компоненту. ЗВО популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності (безкоштовні програми перевірки на плагіат, програма «StrikePlagiarism»).

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній/інформальній освіті регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в МДПУ (<https://surl.li/muzvvs>).

Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ПЕРЕЛІК ТЕМ (МОДУЛІВ)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЕННА				РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	
Модуль 1. ПРАВОВІ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ І ПРОМИСЛОВОЇ БЕЗПЕКИ	8	8	30	46	Основні та додаткові джерела по курсу
Модуль 2. СПЕЦІАЛЬНІ РОЗДІЛИ ОХОРОНИ ПРАЦІ В ГАЗУЗІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	8	6	30	44	
Усього	16	14	60	90	

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назва теми	Зміст лекції
Тема №1. Нормативно-правові основи охорони праці у галузі.	1. Сучасний стан охорони праці в Україні. 2. Завдання та структура охорони праці. 3. Промислова безпека як галузь виробничих і суспільних взаємовідносин. 4. Законодавство України та міжнародні норми в галузі охорони праці та промислової безпеки.
Тема №2. Система управління охороною праці в галузі	1. Загальна структура управління охороною праці. 2. Системний підхід та аналіз при організації охорони праці на виробництві. 3. Мета, завдання та структура системи управління охороною праці на підприємстві. 4. Документи і рекомендації щодо удосконалення існуючих систем управління охороною праці в Україні.

Тема №3. Економічні методи управління охороною праці	1. Економічні аспекти охорони праці. 2. Аналіз умов праці. 3. Розслідування та облік професійних захворювань. 4. Економічні методи управління охороною праці. 5. Економічне стимулювання в охороні праці. 6. Фінансування охорони праці.
Тема №4. Розслідування, реєстрація, облік нещасних випадків і аварій на виробництві.	1. Державне соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. 2. Розслідування та облік нещасних випадків. Аналіз виробничого травматизму. Розслідування та облік аварій. 3. Основні положення державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. 4. Відшкодування шкоди в разі ушкодження здоров'я працівників або в разі їх смерті.
Тема №5. Основні заходи пожежної профілактики на галузевих об'єктах	1. Схема і алгоритм забезпечення ПБ об'єкта. Класифікація пожежонебезпечних та вибухонебезпечних зон. 2. Система організаційно-технічних заходів.
Тема №6. Основи безпеки праці в галузі	1. Загальні питання безпеки праці. 2. Засоби захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів. 3. План евакуації з приміщень у випадку аварії.
Тема №7. Основи електробезпеки .	1. Загальні поняття та визначення термінів електробезпеки. 2. Особливості ураження електричним струмом. 3. Класифікація виробничих приміщень з електробезпеки
Тема №8. Основи гігієни та виробничої санітарії	1. Поняття про виробничу санітарію та гігієну праці. 2. Шкідливі виробничі фактори та засоби захисту від них. 3. Санітарно-побутове забезпечення працюючих.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ п/п	Зміст	Кількість балів
1	Підготовка презентацій і їх захист	10 балів
2	Виконання індивідуальних завдань/проектів	10 балів
3	Виконання тестових завдань	10 балів

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
PH16. Організовувати систему заходів правового, соціально-економічного, організаційно-технічного, санітарно-гігієнічного характеру, що спрямовані на збереження здорових і безпечних умов праці фахівців в галузі.	Пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни, пошуковий, виконання завдань.	Поточний контроль: доповіді на семінарських заняттях, виконання практичних вправ, підготовка презентацій і їх захист, виконання індивідуальних проєктів, виконання тестових завдань Підсумковий контроль: іспит

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/28_balno-nakop-systema-otsinyuvannya_28.06.2024.pdf.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамену.

Загальний бал (ЗБ) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи (КР), загальний бал рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено проходження навчальної практики (НП), загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + НП) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи та проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР + НП) / 3$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів; НП = 100 балів.

ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧА, ЯКА ПІДЛЯГАЄ ОЦІНЮВАННЮ	РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ НА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТТЯХ	М1	М2	РАЗОМ
	Доповіді на семінарських заняттях	5	5	10
	Виконання практичних завдань	5	5	10
	Виконання тестових завдань	5	5	10
	Разом	15	15	30
	САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА			
	Підготовка презентацій і їх захист	5	5	10
	Виконання індивідуальних проєктів	5	5	10
	Виконання тестових завдань	5	5	10
	Разом	15	15	30
	ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛ (іспит)	-	-	40
	Загальний бал ОК	-	-	100

Оцінювання видів навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Творчі завдання (реферат, есе, схеми,	5 балів: – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми,

презентації)	– 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат, 0 балів – відповідь відсутня
Практико-орієнтовані завдання	5 балів: – 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння здобувача застосовувати, творчо використовувати психологічні теоретичні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстоювати власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстоювати власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань. – 0 балів – відповідь відсутня.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті Охорона праці в галузі є іспит, на його складання надається 40 балів.

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	Відмінно	36-40
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації,	Добре	33-35

явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.		
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Здобувач самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	Добре	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Здобувач відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	Задовільно	27-29
Початковий рівень Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	Задовільно	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання екзамену)	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики, диференційований залік	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті
(відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://surl.li/muzvvs>)

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://surl.li/muzvvs>, розміщеного на офіційному сайті Університету.

З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ECTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП.

Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти.

Викладачами освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінці освітнього компоненту Охорона праці в галузі на ЦОДТ, а також в telegram-групах.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Основна

1. Голінко В. І. *Охорона праці* : навчальний посібник. [Електронне видання]. НМУ, 2025. Кафедра охорони праці та цивільної безпеки. ir.nmu.org.ua
2. Пожарова О. В. *Охорона праці* : навчальний посібник. Одеса, 2022. 86 с. dspace.onua.edu.ua
3. Остапенко Л. О., Єсімов С. С. «Юридичне забезпечення стандартів охорони праці в умовах воєнного стану». *Науковий вісник НГУ*. 2023. № 6. С. 119-126. nvngu.in.ua
4. Сидоренко А. С. «Забезпечення охорони праці: проблеми сьогодення» // *Полтавський правовий часопис*. 2023. № 2. DOI:10.21564/2786-7811.2.287678. plr.nlu.edu.ua
5. Петровська С. А., Петровський М. В. «Аналіз адаптації законодавства України з охорони праці до актів Європейського Союзу» // *Право і безпека*. 2023. № 3. DOI:10.32631/pb.2023.3.04. pb.univd.edu.ua
6. Пилипчук Л. П., Віштак І. В. «Стан охорони праці в Україні». Вінницький національний технічний університет, 2023.

Допоміжна

7. Безпека життєдіяльності та охорона праці: довідник. Навчальний посібник / Ю. В. Буц, О. І. Богатов, О. Г. Зима, О. В. Крайнюк, С. В. Мінка –Харків: ХНЕУ ім. Семе́на Кузне́ця, 2020. – в 2 частинах. Ч. 1. – 183 с.
8. Безпека життєдіяльності та охорона праці: довідник. Навчальний посібник / Ю. В. Буц, О. І. Богатов, О. Г. Зима, О. В. Крайнюк, С. В. Мінка –Харків: ХНЕУ ім. Семе́на Кузне́ця, 2020. – в 2 частинах. Ч. 2. – 178 с.
9. В.І. Кошель, Г.П. Сав'юк, Б.С. Дзундза Основи охорони праці. навчально-методичний посібник для здобувачів вищих навчальних закладів педагогічного напрямку / [Укладачі: В.І. Кошель, Г.П. Сав'юк, Б.С. Дзундза] – Івано-Франківськ: НАІР, 2020. – 182 с.
10. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.92 року N 2694-XII із змінами.
11. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного

випадку на виробництві й професійних захворюваннях, які спричинили втрату працездатності» від 23.09.99 р. №1105-XIV із змінами.

12. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.95 року N 108/95-ВР із змінами.

13. Закон України «Про відпустки» від 15.11.96 р. № 504/96-ВР із змінами. 12. ДСТУ 2293-99 «Охорона праці. Терміни та визначення основних понять»

14. ДСТУ 2293-99 “Охорона праці. Терміни та визначення основних понять”.

15. ДСТУ-П OHSAS 18001-2006 “Системи управління безпекою та гігієною праці. Вимоги”.

16. ДСТУ-П OHSAS 18002-2006 “Система управління безпекою та гігієною праці. Основні принципи виконання вимог OHSAS 18001”.

17. ДСТУ 2299-93 “Засоби індивідуального захисту органів дихання. Терміни та визначення”.

18. ДСТУ 3038-95 “Гігієна. Терміни та визначення основних понять”.

19. ДСТУ 2272:2006 “Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять”.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://zakon.rada.gov.ua> – Кодекс цивільного захисту України Відомості Верховної Ради.

2. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

3. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.

4. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.

5. <http://dsp.gov.ua> – сайт Державної служби України з питань праці.

6. <http://www.dsns.gov.ua> – сайт Державної служби з надзвичайних ситуацій України.

7. <http://www.fssu.gov.ua> – сайт Фонду соціального страхування України.

8. <http://www.nau.ua> – Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».